

Нестеренко К. О.

*Криворізький факультет Національного університету «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри кримінально-правових дисциплін*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ – БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ

Однією з глобальних проблем, безпосередньо пов'язаною з міжнародною міграцією є біженство. В результаті військових та міжетнічних конфліктів, політичних репресій, стихійних лих та інших факторів кількість біженців постійно зростає.

Рятуючись від конфліктів родини можуть бути роз'єднано. Діти які залишилися на самоті, у більшому ступені ризикують стати жертвами сексуального рабства, бути завербованими для участі у бойових діях або взагалі ризикують стати жертвами для незаконної трансплантації органів. Та навіть коли родинам вдається зберегти цілісність до моменту знаходження притулку, погані умови в яких перебувають родини біженців підвищують для дітей ризик отримати недостатню кількість їжі чи захворіти.

Дитина-біженець це особливий тип людини. За свій короткий вік він пережив багато проблем, що не могли не відобразитись на їх характері. Тому потрапивши в іншу країну ця людина потребує у першу чергу підтримки і захисту.

Після процесу міграції, у дитини – біженця виникає ряд потреб, які держава, яка проголошує себе правовою, має реалізувати. Це такі проблеми як: право на громадянство; пошук родичів дитини; матеріальної та гуманітарної допомоги; соціальної допомоги: соціальної адаптації, реабілітації та ін.

Захист прав біженців і шукачів притулку є актуальним для України як транзитної країни, яка знаходиться на перехресті транспортних коридорів. Також ця проблема має значення і для Закарпаття як прикордонного регіону України, що межує із чотирма країнами – членами ЄС – Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією. Зважаючи, що спостерігається тенденція до збільшення потоку мігрантів через Закарпаття у ЄС, відповідно зростає число осіб, які можуть претендувати на надання статусу біженця або шукача притулку, що потребує належного статусу у відповідності до Женевської конвенції 1951 р. (Савчин М. В. «Механізм захисту прав біженців та шукачів притулку: міжнародний та національний рівні. » 2007 р. с.5).

Надзвичайно важливим для подальшого розвитку системи захисту біженців в Україні, в тому числі і дітей-біженців стало прийняття Верховною Радою 28 липня 2011р. ЗУ «Про біженців та осіб які потребують додаткового чи тимчасового захисту».

Суттєвим кроком являються норми Закону щодо збереження і возз'єднання сімей іммігрантів. Так, відтепер, члени сім'ї особи, яку визнано біженцем в Україні, або особи, яка потребує додаткового захисту, або якій надано тимчасовий захист в Україні, мають право в'їхати на територію України з метою возз'єднання сім'ї і бути визнаними біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, або отримати тимчасовий захист.

Таке положення являється важливим моментом і в галузі захисту прав дитини, яка в новому Законі отримує легальний статус автоматично, одночасно з батьками. Але в той же час, закон не визначає статус і права повнолітніх дітей зазначеної категорії осіб. Тим

самим норми п.24 ст.1 Закону дещо суперечать положенням ст. 4 цього ж нормативно-правового акту.

Але й документ не враховує ряд важливих моментів, які ще більше могли б наблизити українське законодавство до міжнародних стандартів. Так, законодавець чітко не врегулював питання забезпечення якісної та ефективної процедури розгляду та надання статусу біженця або додаткового захисту, не передбачено подальшого захисту осіб, які так і не отримали позитивної відповіді щодо отримання притулку в Україні, що й надалі спричинятиме потік незаконних мігрантів у країни Європейського Союзу.

Також закон не гарантує захисту від катувань або жорстокого поводження, досить звужено і обмежено торкається процедури примусового видворення. В будь-якому разі, хочеться вірити, що прийняття Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» є першим, але не єдиним кроком на шляху до повного і якісного реформування чинного українського законодавства в сфері міграції та приведення його у відповідність з мінімальними міжнародними стандартами. Адже саме справедливе і ефективне регулювання міграційних процесів є невід'ємною рисою розвитку демократичної держави.

Процун С. С.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин*

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ЗАКРИТТЯ В'ЯЗНИЦІ У ГУАНТАНАМО БЕЙ ТА ПИТАННЯ СТАТУСУ ЗАТРИМАННЯ ОСІБ

Внаслідок видання наказу про закриття в'язниці у Гуантанамо Бей Президентом США Бараком Обамою виникло ряд питань щодо долі затримання осіб та правових наслідків їх утримання. Ухвалення рішення про закриття в'язниці є вирішенням багатьох питань, перш за все, правових.

На момент видання вказаного наказу 229 затриманих, які залишились у в'язниці, можна згрупувати на три категорії: особи, щодо яких використовувалось превентивне затримання, щоб перешкодити їм возз'єднатися зі збройними формуваннями; особи, щодо яких можливе обвинувачення в скоєнні злочину; особи, які визначені для передачі в інші держави або звільнення, і яких США продовжують утримувати.

У своїй промові Президент Барак Обама згрупував, осіб, що залишаються затриманими у Гуантанамо на 5 категорій:

1. ті, хто буде переслідуватися у федеральному суді;
2. ті, хто буде переслідуватися у військових комісіях;
3. ті, хто буде переданий у їхні рідні держави;
4. ті, хто буде звільнений у союзницьких державах, готових прийняти їх;
5. і «затримані у Гуантанамо, які ще не можуть бути засуджені, але які становить небезпеку американському народу» (Ken Gude. Getting Back on Track to Close Guantanamo How to Get to Zero // Center for American Progress. – November 2009. – P. 5).